

ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

ВЛАСНИК
СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

УРЕДНИК
Јереј Др. ДОБРИВОЈ НИКОЛИЋ

СЛУЖБЕНИ ДЕО.

Ми

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Вера, по-
стављамо у богословији Св. Саве у Карлов-
цима за професоре:

Протојереја Милоша Паренту, профе-
сора задарске богословије;

протојереја Др. Душана Лазичића и
Др. Николу Круља, професоре сарајевске
богословије;

протојереја Јована Живковића и јереја
Др. Лазара Мирковића, професоре карло-
вачке богословије, по потреби службе.

Наш Министар Вера нека изврши овај
Указ.

30. новембра 1921. г.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар Вера,
Др. М. ЈОВАНОВИЋ с. р.

Ми

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Вера, а
на основу Уредбе о Централизацији Управе
и Судске Власти у Српској Патријаршији
од 13. децембра 1920. године, постављамо:

У Великом Духовном Суду Патријаршије
Српске за председника: Епископа Вршачког
Илариона; за потпредседника: Епископа Бач-
ког Др. Иринеја;

А разрешавамо дужности председника:
Митрополита Скопљанског Варнаву; пот-
председника: Епископа Вршачког Илариона.

Наш Министар Вера нека изврши овај
Указ.

11. фебруара 1922. г.
Београд.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар Вера,
КРСТЕЉ с. р.

Св. Архијерејски Синод, на основу тачке
23. члана 17. Уредбе о Св. Арх. Сабору
и Св. Арх. Синоду на свом састанку од
7./20. марта о. г. одредио је за администратора
упражњене катедре епархије зворни-

чко-тузланске од 18. марта (1. априла) 1922.
године Високопреосвећеног Митрополита
Бањалучког и Бихаћког Господина Васи-
лија, само за духовне — чисто архијерејске
послове.

Број К. 935./предс. из 1922.

**СВИМА ПРАВ. СРП. ПАРОХ. ЗВАЊИМА И МАНАСТИРСКИМ УПРАВАМА
У АРХИДИЈЕЦЕЗИ СРЕМ. КАРЛОВАЧКОЈ.**

У свези са овостраном окружницом од 25. јануара т. г. број К. 192./през. из 1922. г. у предмету прикупљања прилога за гладне у Русији позивају се сва подручна парохијска звања и манастирске Управе, да акцију око прикупљања истих прилога најенергичније наставе све до трећега дана Васкрса о. г., кога се дана то скупљање закључити има. Скупљене прилоге ваља слати: *Народном Одбору за помоћ деци, одсек за помоћ деци у Русији, у Београду, Студеничка улица број 62.* (телефон бр. 224.), који ће и сва потребна обавештења давати.

Уједно се сва парохијска звања и манастирске Управе позивају, да ову конзисторију службеног знања ради кратким извештајем известе, колико су прилога скupили и када су скупљену своту на место одређења отпослали.

Архиђијецална конзисторија
у Сремским Карловцима 23. марта 1922.

Епископ
Максимилијан,
викар архиђијецезе сремскојарловачке.

НЕСЛУЖЕНИ ДЕО.

**О ДОЛАСКУ И УСТОЛИЧЕЊУ ЦАРИГРАДСКОГ ПАТРИЈАРХА ЊЕГ. СВЕТОСТИ
МЕЛЕТИЈА IV.**

24. јануара (6.—II.) 1922. било је у Фанару свечано устоличење екуменског Патријарха Мелетија IV., коме је грчки народ Цариграда и околине приредио величанствен и краљевски дочек.

Луксузни пароброд Тадла, који га је из Марсиље довео, приспио је тога дана у 8 сати изјутра под Цариград и усидрио се баш при улазу у Златни Рог под Серај, негдашње дворове византијских царева и турских султана.

Маса мањих пароброда, парних лађа и других моторних чамаца, окићени облаком разноврсних застава, пловила је међутим Златним Рогом од Фанара к Тадли и пред свима овећи, раскошно урешени реморкер Марица, с којег су сашли високопр. г. г. Митрополити Халкидонски и Родоски са народним представницима и узашли на Тадлу, да се Патријарху први уиме Патријаршије, св. Синода и народа поклоне, да га поздраве и предаду му знаке патријарашког достојанства златну панагију на двоглавом златном орлу.

Нешто после 10 с. Њ. Светост са многој бројном пратњом прелази са Тадле на Марицу и креће се к Фанару, праћен силним народом уз непрекидно *Зито* (Живео!).

Патријарх је узбуђен и тронут до суза корачао одмерено достојанствено, праћен г. г. Митрополитима, генералима и другим достојанственицима. Звона међутим на патри-

јарашкој цркви непрестано брује, фанфаре свирају, народ кличе. Тако до главних врата, укraшених заставама, зеленилом и дивним триумфалним луком у византијском вешто израђеном стилу са озгор великом Богородичином сликом ослоњеном на два двоглава орла, међу којима: „Благословен који долазиш у име Божије“. На тим га вратима чека патријарашки намесник Николај, митр. Кесаријски са впр. г. г. митрополитима Синодалцима, владикама и многобројним свештенством.

Њ. се Светост сврну црнином покривеним вратима, о којима је био обешен патр. Григорије, мученик из устанка; ту клече, потом пак настави к св. цркви пуној препуној најодабранијег света, што грчки Цариград има.

У св. олтару отпочео је благодарење Николај Кесаријски, а завршио га Мелетије окренут народу. У том часу излази пред њега патријарашки протектикос г. М. Пападопулос, у замени болесног великог логотета, са запаљеном свећом у рукама те га са јаким и импозантним гласом ословљава: „Св. Синод, патријарашки Савет, народни избраници, представници пастве, провинција „Краљице градова“, по Божијем надахнућу, једнодушно су твоју Светост изабрали Архијепископом Цариграда — Новог Рима — и Патријархом екуменским. Они те преко свог понизног служитеља позивљу, да уза-

ћеш на пресвети апостолски трон екуменски. Успни се на ту висину, о пресвети Оче, и краси тај Трон Твојом Узвишеном особом до најдубље старости и прослављај Га даље, како су Га већ прославили Андреа Апостол, Григорије Богослов, Јован Златоуст, Фотије учени, Генадије Схоластик, Мелетије Пигас из Крита, Кирил Лукарис, Григорије Мученик и други блажени Патријарси; управљај твојим клиром и народом к спасењу према евангелском гласу и по вољи Божјој. Амин.“ „Примам божански позив, повињавам се вољи клира и народа — одговара Патријарх — и уверавам их, да ћу се жртвовати за цркву и нацију“. Речима: „Прими штап и управљај „Новим Израиљем“ побожним и чистим; сећај се, да ћеш одговарати Пастиреначалнику Христу, чије св. Име нека је благословено“ — предаје му Николај Кесарије патријарашко жезло.

Патријарх Мелетије узлази затим на Трон свети, исти онај, с кога је Јован Златоуст проповедао, а селефијски митрополит Герман, директор халкијске богословије, на говорницу, да с ње уиме цркве и народа поздрави већ устоличеног Патријарха.

Патријарх почиње тада свој први говор, који је на присутне учинио најјачи утисак и доводио их до суза. О за све човечанство катастрофалном рату говори, да је особито за православље био погубан, па болом у души помиње муке, које мучи сестра црква — света Русија, јаде српске и румуњске цркве, које су испаштале три пуне године под теретом грубе, богумрске непријатељске

најезде, и са особитом им радошћу честита, да су ипак успеле и дочекале, да у материнска недра своја приме и окупе све своје вернике. Говори даље о раздору између Атине и Фанара и узбуђен, са сузама на очима, жали, да прворођена кћи без мило-срђа, без љубави напада — туче мајку Цркву. Који су позвани били, да три године обезглављену, одавно заробљену цариградску цркву помажу, ти јој по несрећи рат оглашују. Али, без обзира на несугласице те, затворена врата теком пет века ипак ће се скоро отворити и исторична литургија већ једном доворшити” — уверава и завршава патријарх Мелетије.

Овим би завршена ова ретка фанарска слава и апотеоза Мелетија, док из Атине поручују, да га је онамошњи Синод осудио на доживотни затвор у неком манастиру. Мелетија је признао међутим јерусалимски Патријарх Дамјан и преко свог представника при овој Патријаршији г. М. Мирмироглу поручио, да чека његово писмо, па да му избор и устоличење честита. Чека се још као извесно, да ће то учинити и патријарси Александријски и Антиохијски. Сутрадан по устоличењу поклонио му се и Писидијски Митрополит Герасим уиме шест својих другова, синодалних чланова, који су му хтели избор осујетити и у ту се сврху одметнули и пошли у Солун, да онамо другога бирају не признавајући ваљаност његова избора.

У Цариграду, 26. јануара 1922.

П. В. К.

ДОЧЕК ЊЕГОВА ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА ГОСПОДИНА ЕПИСКОПА БАЧКОГ ДРА ИРИНЕЈА.

10. (23.) јануара 1918. године остала је епархија бачка удова смрћу благоупокојеног Епископа Митрофана. То удово стање епархије бачке трајало је пуне четири године и прекинуло се, када је највишим указом од 24. новембра 1921. године постављен на основу одлуке Св. Архијерејског Сабора Његово Високопреосвештенство Господин Др. Иринеј, правосл. епископ тимочки, за епископа бачког, и односно када је Његово Високопреосвештенство Госп. Епископ Др. Иринеј дана 27. јануара (9. фебруара) о. г. свечано ушао у Нови Сад и након обављеног устоличења заузео своју епископску катедру.

Епарх. Управа бачка је са највећом ревношћу прионула, да се што свечанији дочек приреди но-

вом Епископу, и одзив је са свих страна епархије био силан.

Али се дочек тај није могао да испољи у оно-ликој опсежности, за колику су предспреме чињене, судећи према великом одзиву, који је из читаве епархије с дана у дан долазио, јер је на три дана пред инсталацију почeo без прекида да пада једва и од старијих људи запамћен снег са хладноћом тако, да су баш уочи инсталације сви возови на-мах обустављени, а грдни сметови су и најближој околици онемогућили да на колима дође.

Овај неочекиван случај, уз сталну вејавицу и цичу зimu, која је онемогућила свако скupљање по улицама, наравно да је знатно сузио обим свечаности. Услед тога је са стране тек до 20 свеште-

ника могло уз највећи напор доспети, да се своме новом старешини поклони.

Али зато временска непогода ништа није одузеала од саме свечаности.

У 2 сах. поподне кренула се депутатија срп. прав. црквене опћине новосадске на дочек епископа, пред којом је ишао шеф полиције градске г. Јован Бањанин, и испред чијих кола је јахало 10 градских редара у новим сјајним униформама предвођени пол. капетаном г. Ђаковим.

На крају мајура скрено је ово изасланство новог Епископа бачког, с којим је из Срем. Карловаца допутовао нарочити изасланик Његове Светости Г. Патријарха Димитрија, Високопречасни г. архијакон Др. Филарет, архидијезални конзбележник. Осим тога су допратили на посебним колима и лични пријатељи госп. Епископа, Преосв. г. Епископ Др. Максимилијан, архид. викар, и Високопречасни г. Архимандрит Др. Викентије, ректор богословије.

При првом сусрету поздравио је од стране црквене опћине новосадске новог владику г. Дака Поповић, инжињер, цркв. одборник са овим речима:

Ваше Високопреосвештенство!

„Долазимо Вам у сусрет не само из уобичајене пажње од стране новосадске црквене опћине, него и из нарочитог поштовања и љубави. Поносимо се и радујемо, што на чело бачке епархије долази човек, који је у нашој средини растао и чији смо живот и рад са нарочитим задовољством пратили.

Нови Сад је обукао данас свечано рухо у знак те радости. На прагу Ваше Епархије чекају Вас све наше хумане и просветне установе, јер су уверене, да ће у особи Вашег Високопреосвештенства добити увек вредног сарадника и мудрог саветодавца.

Поздрављајући Ваше Високопреосвештенство са добродошлицом, молимо Вас за благослов и дозволу, да се приклучимо Вашој пратњи.“

На томе се Његово Високопреосвештенство топло захвалило, па је са овом пратњом кренуло за Нови Сад, који је окићен заставама дочекао свога високог грађанина. Тачно по програму Његово Високопреосвештенство је у 3 сах. поподне стигло пред порту Саборне Цркве, где Га је чекало свештенство с небом, које су носила најодличнија четири новосадска трговца.

Ту је поздравио новог Епископа г. Милан Слепчевић, новосадски велики жупан и градоначелник, кога је уједно Краљ Влада одредила као свога нарочитог изасланика, да и у цркви, у одређено време, прочита највиши указ краљевски о постављању новог епископа бачког. Исти је нагласио у своме говору радост и осећај поноса, са којим све

грађанство овога града без разлике дочекује новога достојанственика свога.

Пошто се Госп. Епископ на томе говору захвалио, рекао је између осталог, да га за овај град везују најмилије успомене детињства и ђаковања, да он управо и не долази у Нови Сад, већ се после дужег прекида у њу враћа и да ће све силе своје употребити за добро и напредак града, који чува резиденцију епископа бачких.

После овога, обучен у мандију, ступио је нови владика под небо примивши крст и жезал, и праћен од свештенства у свечаним одједдама, уз звонење звона и појање тропара храмовског, ушао је у катедралу, која је дупком пуна била најодабранијег света. Ту су заступљена била сва надлежтва и корпорације. Одмах је отпочето прописано за дочек архијереја кратко молебствије.

После отпуста прочитao је изасланик Кр. Владе највиши Указ, а изасланик Његове Светости Патријарха граматшу о постављању новог епископа бачког.

После тога је Његово Високопреосвештенство госп. Епископ проговорио прву реч својој новој пастиви, за који говор је с правом рекао један овдашњи лист, стојећи под утиском, који је овладао свима присутними, да инаугурише нову еру у повесници владичанства бачког.

Говор тај гласио је отприлике овако:

„У овом тренутку, када, изабран од светога Архијерејскога Сабора и потврђен од Његове Величанства нашега Краља, као нови ваш архијереј ступам на престо бачких епископа, ја не могу бити равнодушан. Пред моје очи излазе успомене, које ме узбуђују.

Још у детињско доба, у овом светом катедралном храму, почeo сам ја своју свештену службу, облачећи се с децом као свећеносац пред овим олтаром. У овом свегом дому почeo сам као младић заносити се примером светога Саве и с нестрпљењем чекати тешку ризу монашку; а у зрело доба ево долазим у исти тај дом Божји, да примим стање о душама вашим, да будем наследник благене успомене епископу Митрофану, који је благосконо пратио моје дечачке и младићке снове о служби светој цркви. Зар би могло срце моје, да не закуца пред таким делом промисла Божјега?

Али нису само успомене из детињства, које узнемирију душу моју. Ја у овај мах не могу, а да с радошћу не осетим и то, да сам ја први, који на престо бачких владика долази преко порушених преграда на Сави и Дунаву, први из јуначке земље Србије, подигнут на епископско достојанство још од светога Архијерејскога Сабора оне краљевине, која је створила ову велику државу, и донела слободу и овоме крају, први, који могу да посведочим потпуно уједињење. Нека је хвала Богу за све то!

А не могу сакрити од Вас ни то, како срце моје трепери као струна, која даје тонове радости, кад видим овај ваш срдачан дочек, како ме унесосте на крилима љубави у свој град, у коме сам одрастао и који никад нисам заборавио. Ја сам захвалан од све душе своје, јер ваша љубав налази не само одзива у моме срцу, него ми још даје и снаге за тешки посао, који ме чека.

Долазећи у вашу средину, ја сам свестан тога, да мене не чека одмор и покој, него тежак и напоран рад, велика и важна задаћа. Кад говорим о важности своје задаће, ја полазим из ових претпоставака: У животу свију народа и свију времена религија је била и остаје једна онако исто неопходна и стална природна појава, као што су говор, појезија, обичаји; још више, као основне психолошке функције: мисли, осећања, хотења. То су појаве, које се могу мењати, али се не могу уништити. Исто је тако и с религијом. Она је као један бујан извор или поток, који се истина дају на једном месту запушти или браном затворити, али тим јачом снагом избијају на другом. Религија је dakле у животу народа једна природна сила, једна нормална природна појава или закон. Одсуство религије може бити само у појединим изузетним случајевима, који према општој појави представљају аномалију. Кад је религија једна природна сила, онда сваки јавни раденик, који треба да усавршава и развија све богате природне сile и способности свога народа на његово добро, мора поклонити велику пажњу и на религију, шта више и у том случају, ако он сам чини изузетак у том погледу.

И по свом божанском пореклу и по својој историјској задаћи, Црква је у првом реду позвана да ону божанску искру, која светлуца у срцима свију људи, распира и разбуки до пламена, који ће срцима давати светлост и топлину у свима приликама. Та задаћа није ни иначе лака, јер она божанствена искра налази се на најосетљивијем месту у срцима људским. Та задаћа је двоструко тешка у данашње време, када се јављају многи неразумни ветрови, који силом хоће ону искру да погасе. Ту тешку задаћу имамо да извршимо ми, прве слуге Христове.

Нико неће спорити, да је црква с успехом испуњавала своју задаћу у прошлости. Али многи почињу мислити, да јој она није дорасла у садашњости. Многи је данас замишљају као у своје време добар, али сада застарео апарат, који не може правилно да функционише тамо, где су сви други апарати усавршени. Ја не бих био искрен, ја не бих био правичан, када не бих признао, да ово мишљење није сасвим безразложно. Ја тиме нећу да кажем, да је Црква застарео, неупотребљив апарат. Ја хоћу само да призnam, да тај иначе

здрав апарат, данас не функционише сасвим онако како би требало. Зато нам се јавља и нова задаћа, да пронађемо и дефекат, који смета правилном функционисању. Другим речима, наша Црква живи и функционише, али то њено живљење је животарење и таворење. Задаћа наша је dakле двострука: да оживимо Цркву, да јој дамо свежине, замаха и полета, да се снажи и јача, да иде од сile к сили (Пс. 83. 7), како вели псалмопевац; с друге стране опет, да испитујемо и лечимо све оно, што смета правилном животу Цркве и народа, да радимо на потребним реформама.

Оно прво ја разумевам тако, да не смемо свој рад ограничiti само на администрацију и свето богослужење. Не, представници Цркве морају тражити жив додир с читавом паством и трудити се, да живом речју задовоље духовне потребе својих верних. Религиозно просвећивање у два правца мора бити прва тачка на дневном реду пастирскога рада. Пре свега треба црквено схватање и тестички поглед на свет учинити приступачним модерном човеку, како може и образован човек, без штете по своје научно уверење, примити докмате и учења православне вере. Затим треба показати, које место заузима православље међу разним вероисповестима и многоврсним сектама, које се нарочито у овој епархији и у овом граду јављају с много енергије. Али представник свете Цркве не може се зауставити само на религиозном просвећивању, он мора помагати сваку просветну установу и сваки просветни покрет, који иде на добро народа. Поред просвећивања широк круг рада отвара се Цркви и на каритативном пољу, које је Црква у најбоља времена свога постојања имала у својим рукама. Уопште црквени радници морају бити увек у првим редовима оних, који се подухватају, да поведу народ од рђавога к добром и од доброга к бољем.

С друге стране Црква мора обратити своју пажњу и на све оно, што може да кочи њен рад и смета правилном функционисању. Жива Црква не сме се затворити испред потребних реформи било у управи, законодавству или богослужењу. Но радећи на остваривању реформи ми ћемо само тако постићи успех, ако никада не будемо сметнули с ума, да су те, да их тако назовем, нормално-техничке реформе истина корисне, али од спореднога значаја, и да има много дубљих реформи, које се не могу фиксирати ни у какве програме. Ако црвен олук, који прокисава, премажемо зеленом бојом, он може истина изгледати лепши, али зло још није излечено. Ми можемо на пр. скратити и превести богослужење, али така мера сама по себи не значи ништа. Јер, ако ће речи скраћене молитве на српском језику летети горе, а мисли остајати доле, онда, како вели краљ у *Хамлету*, речи без мисли неће доћи до неба.

С блаженим Августином ја мислим, да је први услов за сваки радикални лек не тражити кривицу ван себе (*Confessiones X. 36*). Сваки програм за реформе у свету може бити добар, али ће успеха имати тек онда, када претходно реформишемо срце своје. И у време светога апостола Павла, као и у данашње време, било је много заплетених питања. Тако је на пр. било врло важно питање о робовима, које су господари сматрали за своје ствари. Апостол народа није састављао никакав програм за решење тога тешкога социјалнога проблема; али једним једноставним гестом показао је пут, који је после довео до мете. Када је Филимону побегао роб Онисим, Павле га је вратио натраг гospодару. Он није молио Филимона, да ослободи Онисима, него само да га прими као брата љубазнога (*Фил. 16*). Новим унутарњим односом братске љубави његово ропство је у ствари било уништено. Реформа је била много радикалнија него да се само ограничила на формалне односе.

Како у апостолско време, тако и данас, мислим, најглавнија је реформа, успостављање правилних односа међу људима. Анђeosке речи приликом рођења Спаситељева: „Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља“ (*Лук. 2. 14*) остају вечити и први програм кроз сва поколења за све, који се труде за добро народа. Остварењу тога програма смета најстрашније ропство, у које човек може допасти, а то је ропство самом себи, својој страсти, своме ја. Никакви програми за препорођај друштвени неће помоћи, доког човек служи само себи, само својој породици, својој клики, странци, племену, својој слави, своме богатству. Први корак свакоме напретку је ослобођење из тога ропства, сазнање, да нису наши лични интереси најглавнији на свету, да људи нису ту, да служе нама, него да смо ми ту, да с људима служимо Богу, истини, добру и правди, свест, да се наша вредност не може мерити тиме, колико смо виши од других људи, него колико смо нижи од Бога.

Тако ја замишљам задаћу, одређену свима слугама Христовим у данашње време, па и мени недостојноме. Ја немам програма фиксиранога по

пунктовима, ја немам своје странке. Али ја тражим присталице. Но мени не требају гласачи ни изборници, мени су потребни раденици. Мој присталица неће толико бити онај, који ми је само лични пријатељ, колико сваки онај, који ради на добру Цркве и народа, па ма он био и мој лични противник. Ја немам ништа да тражим за себе, јер Господ ми је истина одузео најближе и најмилије, — тако беше његова воља, и нека је благословено име његово, — али ми је с друге стране дао више него што сам искао. Ја имам да тражим само још ваше добро. И излазећи одсада, као ваш архијереј, пред Господа, ја ћу му за своју личност приносити благодарност на досадашњој доброти; а за вас ћу га преклињати и молити, да *вама* не ускрати никакво добро, да *вас* начини срећне, задовољне и напредне, и да *вас* његова милост прати на сваком кораку живота вашега.

Благословене Господне на касж, ксегда, нын'к и прнено и во кѣки кѣковж. Яминж.“

Поделивши Свој први Архијерски благослов, Високопреосвећени госп. Епископ је након кратке молитве пред часном трапезом отишао у епископски двор, пред којим су Га дочекали епитропи Епархије бачке и предали му хлеб и со као симболе домаћинства, уз топле поздравне речи првога епитропа.

Тада су га епитропи увели у свечану дворану и честитали му пожелевши, да се након дугог прекида усели у овај дом опет мир Божји и да исти дом буде расадник преко потребне духовне културе на корист Цркве и народа.

Одмах после тога примао је Високопреосвећени Господин Епископ поздраве преко 40 разних власти и корпорација, почевши од највиших, а међу којима се има истаћи и поздрав г. вел. жупана града Суботице, Павла Добановачког, као и посебне дебатације истога града, којима је пошло за руком да још ухвате последњу железничку везу, па да са северне периферије отацбине, крај све непогоде, дођу и поздраве свога епископа.

Ова лепа свечаност завршена је интимном вечером у двору.

ЦАРСКИ ДУХОВНИЦИ, ПРОПАГАТОРИ УНИЈЕ МЕЂУ СРБИМА.

— Др. МИТА НОСТИЋ —

(Свршетак).

Овај царичин захтев довео је председнику Ил. Дв. Депутације у не малу неприлику. Поред битне повреде привилегијално зајемчене слободе вероисповести, садржавао је он у себи још и свестан фалзификат царском резолуцијом већ одобреног синодалног катихизиса.

Из свог досадашњег службеног опћења с митрополитом Видаком био је Колер свестан о томе,

да Срби катихизис у том облику никад не би приимили, шта више, да би такав катихизис оправдао њихово неповерење према раду Депутације због унијатских интенција и да би могао врло лако дати повода, да се осујети цео мучни дугогодишњи рад Ил. Дв. Депутације око стварања сталног система за управљање српским народноцрквеним животом баш сада, када је мислио, да ће га синодалним